

## Tematické okruhy k rigorózní zkoušce pro obory s historií

### **1. Statika, časovost, věčnost**

- antické koncepte statiky a věčnosti (Eleaté, Platón, Aristoteles atd.)  
časovost a věčnost ve středověku (*aeternitas, creatio* atd.)

### **2. Cyklické a lineární pojetí dějin**

- základní principy a odlišnosti obou pojetí  
vybrané koncepte cyklického a lineárního pojetí dějin (Hérakleitos, stoicismus, Nietzsche; role v monoteistických systémech, osvícenské teorie atd.)

### **3. Koncepte filozofie dějin**

- vznik filozofie dějin jako samostatné disciplíny  
významné koncepte filozofie dějin (Vico, Hegel, Comte atd.)

### **4. Kritika historického rozumu**

- metodologická východiska ustavení historického rozumu  
předchůdci kritiky historického rozumu a koncepte Wilhelma Diltheye

### **5. Problematika vědecké metodologie a hermeneutika**

- klasifikace věd s důrazem na metodologická specifika společenských věd  
principy hermeneutiky, ustanovení filozofické hermeneutiky

### **6. Teorie konce dějin**

- základní teze teorie konce dějin  
vybrané koncepte konce dějin (Fukuyama, posthistorie, konec subjektu atd.)

## **Odborná literatura:**

ANZENBACHER, A.: *Úvod do filozofie*. Praha: Portál 2004.

CONDORCET, M.- J. A.: *Náčrt historického obrazu pokroků lidského ducha*, Praha 1968.

*Filozofie dějin: Problémy a perspektivy*. Vyd. 1. Brno : Masarykova univerzita v Brně 2004.

GADAMER, Hans-Georg: *Problém dějinného vědomí*. Praha 1994.

GRONDIN, J.: *Úvod do hermeneutiky*. Praha 1997.

HEGEL, G. W. F.: *Filozofie dějin*. Pelhřimov 2004.

HOLZBACHOVÁ, Ivana: *Filozofie dějin: problémy a perspektivy*. Vyd. první. Brno : Masarykova univerzita 2004.

NIETZSCHE, F.: *My nebojácní* (V. kniha Radostné vědy). Praha, Aurora 2001, str. 185-235.

PATOČKA, Jan: *Kacířské eseje o filosofii dějin*, Patočka, J.: Kacířské eseje o filosofii dějin, Praha 1991.

POPPER, K. *Bída historicismu*. Praha: I.S.E. 1994.

TOYNBEE, A.: *Studium dějin*, Praha 1995.

VICO, G. B.: *Základy nové vědy o společné přirozenosti národů*, Praha 1991.

## Tematické okruhy k rigorózní zkoušce pro sociální práci

### **1. Psýché jako filozofický problém**

tematizace problému v předsókratovské filozofii

- Platón, Aristoteles
- helénistické teorie

### **2. Duše ve filozoficko-teologických koncepcích**

monoteistické transformace antického pojetí duše

- duše a antropologie ve scholastické filozofii  
*imago Dei*
- 3. Vztah duševního (duchovního) a hmotného**  
možnosti vzájemného působení a potíže s tím spojené  
vybrané novověké či moderní koncepce (Descartes, Spinoza, occasionalismus,  
osvícenství, Kant, marxismus, Bergson atd.)
- 4. Duše a ctnosti**
  - etická dimenze problematiky duše
  - typologie ctností
  - koncepce blaženosti
- 5. Filozofie a psychologie**
  - souvislosti utváření samostatné psychologické disciplíny
  - filozofická východiska vybraných psychologických koncepcí (behaviorismus,  
psychoanalýza atd.)
- 6. Filozofie mysli**
  - základní problematika filozofie mysli
  - vybrané koncepce filozofie mysli (Searle, Dennett atd.)

### **Odborná literatura:**

ANZENBACHER, A.: *Úvod do filozofie*. Praha: Portál 2004.  
 ARISTOTELES: *Etika Nikomachova*. Praha: P. Rezek 1996.  
 ARISTOTELES: *O duši*. Praha: P. Rezek 1996.  
 AUGUSTIN: *Vyznání*. Praha: Kalich 1990  
 CRICK, F. *Věda hledá duši*. Praha: Mladá fronta 1997.  
 DE LIBERA, A.: *Středověká filozofie*. Praha: OIKOYMENH 2001  
 DESCARTES. *Meditace o první filosofii*. Praha: Svoboda 1970.  
 FOUCAULT, M. *Dějiny šílenství*. Praha : Lidové noviny 1993.  
 GÁLIKOVÁ, S., GÁL, E. *Antológia filozofie mysle*. Bratislava : Kalligram 2003.  
 NOSEK, J. *Mysl a tělo v analytické filosofii*. Praha : Filosofia 1997..  
 SEARLE, J. R. *Mysl, mozek a věda*. Praha: Mladá fronta 1994.  
 VIŠŇOVSKÝ, E., POPPER, M., PLICHTOVÁ, J. *Príbehy o hladaní mysle*. Bratislava :  
 2001.

### Tematické okruhy k rigorózní zkoušce pro lingvisty

- 1. Problém jazyka**  
základní okruhy filozofického tázání se po povaze *jazyka*  
vybrané historické koncepce (antika; středověk; novověk)
- 2. Sémantika**  
otázky smyslu a významu
  - vybrané koncepce uchopení problému (Frege, Russell, Church atd.)
- 3. Logika**  
základní logická problematika (pojmy, soudy, úsudky)  
stručný přehled dějin logiky (Aristoteles, stoikové, scholastika, novověk)
- 4. Hermeneutika**  
vysvětlení hermeneutických principů  
vybrané hermeneutické koncepce (Órigenés, Tomáš Akvinský, Dilthey, Gadamer  
atp.)

## 5. Analytická filozofie

témata analytické filozofie

- přehled vybraných škol a myslitelů (Vídeňský kruh, Wittgenstein atd.)

## 6. Postanalytická filozofie a obrat k jazyku

důvody obratu k přirozenému jazyku a vybrané koncepce (Moore, Austin, atd.)

základní tematika postanalytické filozofie (Quine, Putnám, Rorty atd.)

### Odborná literatura:

ANZENBACHER, A.: *Úvod do filozofie*. Praha: Portál 2004.

AUSTIN, J. L.: *Jak udělat něco slovy*. Praha: Filosofia 2000

BARTHES, R.: *Nulový stupeň rukopisu: Základy sémiologie*. Praha: Československý Spisovatel 1967.

ECO, U. *Meze interpretace*. Praha: Karolinum 2004.

GRONDIN, J.: *Úvod do hermeneutiky*. Praha 1997.

PEREGRIN, J.: *Logika ve filozofii, filozofie v logice (Historický úvod do analytické filozofie)*. Praha: Herrmann a synové 1992.

RICOEUR, P.: *Teória interpretácie. Diskurz a prebytok významu*. Bratislava: Archa 1995.

RORTY, R.: *Nahodilost, ironie a solidarita*, Praha 1996

SAUSSURE, F. *Kurz obecné lingvistiky*. Praha: Academia 1996.

SOUSEDÍK, P.: *Logika pro studenty humanitních oborů*. Praha: Vyšehrad 2001.

WITTGENSTEIN, L.: *Filosofická zkoumání*. Praha: Filosofia 1998.

*Za zrkadlom moderny - Antológia modernej filozofie*, Bratislava: Archa, 1991.